

Բ Ա Ն Ա Լ Ի Բ Ն Ա Կ Ա Ն Գ Ի Տ Ե Լ Ե Ա Յ

Ս Ա Ռ Ո Յ Յ

(Նարայարութիւն.)

Ինչո՞ւ համար ծովը խիստ քիչ անգամ կսառի.

— Վասն զի Ա. Զրին շատուծիւնն այնչափ է որ սաստիկ պաղելու համար շատ ատեն կուզէ:

Բ. Մակընթացուծիւնն ու տեղատուծիւնը արգելք կլինին՝ երեսը սառ կապելուն:

Գ. Աղի ջուրը այն ատեն միայն կսառի՝ երբ երեսին տաքուծիւնը զրոյէն 2 կամ 3 աստիճան վար իջնէ:

Լճեր կան որ ոչ երբեք կսառին, ինչէ՞ն է.

— Վասն զի Ա. Այն լճերը շատ խոր են:

Բ. Անոնց տակը աղբիւրներ կան որ անդադար վեր կնետուին:

Ինչէ՞ն է որ սառուցի ժամանակ երբեմն աւելի տաք կլինի՝ քան թէ սառուցին հալած ատենը.

— Վասն զի ջուրը սառելու ատեն շատ մը ծածուկ ջերմութիւն դուրս կուտայ, անով օդը կտաքնայ:

Ինչէ՞ն է որ քիչ մը աղով կհալի սառը.

— Ասոր պատճառը մէյմը աղին ու ջրոյն իրարու հետ ունեցած ձգողութիւնն է, մէյմալ այն յատկութիւնն որ ամենայն մարմինը ունին. որով հաստատուն վիճակէն հոսանուտ վիճակի անցնելու ատեն շատ մը ջերմութիւն կծածեն:

Աղէն զատ ուրիշ նիւթ կա՞յ սառը հալեցնող.

— Այո. ամենայն նիւթ որ ջրին հետ զօրաւոր ձգողութիւն ունի, ինչպէս ծծմբային թրութուն, բորակային թրութուն, քացախը եւ ուրիշ ո՞ր եւ իցէ թրութուն, կրնայ սառը հալեցնել:

Աղն ու ձիւնը մէկտեղ որ խառնուին՝ ինչո՞ւ համար սառէն աւելի պաղ կլինին.

— Վասն զի աղով ձեան բիւրեղները կհալին. եւ որովհետեւ ամէն անգամ որ հաստատուն

մարմին մը հոսանուտ կդառնայ՝ շատ մը ջերմութիւն կծածէ ու կպահէ, անոր համար աղին ու ձեան խառնուողն ալ աւելի պաղ կլինի:

Մաքուր ջուրը աղտոտ ջրէն շուտ կսառի՞ թէ չէ.

— Ոչ. ջուրը որչափ որ մաքուր լինի՝ այնչափ ուշ կսառի:

Հանդարտ կեցած ջուրը շարժման մէջ եղածէն աւելի շուտ կսառի թէ չէ.

— Ոչ. կրնաս ջրին պաղութիւնը իջեցնել, առանց սառեցնելու՝ մինչեւ զրոյէն 12 աստիճան վար, բաւական է որ բոլորովին հանդարտ լինի:

Օրինակի համար, թէ որ ամանի մը մինչեւ կէսը մաքուր ջուր լեցնես, ու ջրին երեսը կարգ մը ձէթ դնես, ու ամանը հանդարտ տեղ մը թողուս որ այն տեղի ցրտութիւնը կամաց կամաց զրոյէն մինչեւ 6 կամ 8 աստիճան վար իջնէ, ջուրը չսառիր: Ընդ հակառակն, թէ որ այն ջուրը շարժես, շուտ մը կսառի:

Կարելի՞ է ջուրը արհեստով սառեցնել.

— Այո. դոյլ մը առ ու եծերի մէջ թափած բամպակով պատէ, մէջի ջուրը շուտ մը կսառի:

Յ Ր Տ Ա Յ Ո Ղ Յ Ի չ Խ ա ո ճ ո Ղ ղ և ե Ր .

Ա. Գինի պաղեցրնելու եւ սառեցրնելու խառնուրդ.

Ջուր. 10 մաս.

Փոթասի բորկակ 6

Աւշակի քլորաջրակ 6

Բիւրեղացեալ սոտայի ծծմբակ 4 1/2

Բ. Ամստ առեմ ջուր ստեղծեցու համար ա-
ժան խստնուրդ.

Բիւրեղացեալ սոտայի ծծմբակ 4 մաս.
Ծծմբային թթու՝ 41 աստիճանի 3

Գ. Սասիկ ցուրս խստնուրդ.

Ձիւն 3 մաս.
Ծծմբային թթու՝ թոյլ 2

Դ. Զրոյեմ 15 հարիւրամասն սասիճան ցած
խստնուրդ.

Ձիւն 2 մաս.
Ծովու աղ 1

Կրակ դարձած մետաղէ ամանի մէջ կրնաս
ջուր ստեղծնել այս կերպով.

Փլածինէ աման մը այնչափ տաքցուր որ
կաս-կարմիր լինի. մէջը քիչ մը ջուր լեցուր,
ետքն ալ քիչ մը ծծմբային թթու: Թէ որ ա-
մանը վար դարձնես, այն խառնուրդը սառած
կընկնի մէջէն:

Այս երեւութիս պատճառն այն է որ ծծմբ-
բային թթուն խիստ շուտ շոգի կդառնայ ա-
մանին տաքութեամբը, այնպէս որ անոր շո-
գիացմանէն առաջ եկած պաղուծիւնը բաւա-
կան կլինի ջուրը ստեղծնելու:

Պ Ա Տ Մ Ա Կ Ա Ն Հ Ա Ն Ե Լ Ո Ւ Կ,

Բ.

Ո՞ր թագաւորն էր
Անունը հինգով,
Որ շատ երկիրներ
Նըւաճեց զէնքով,
Կեանքը գըլխովին
Փառք ու պարծանքով
Անցուց իթըլին
Հաղարով հինգով.
Շատ բարիք ըրաւ
Կըսեն՝ շատ հոգւոց,
Եւ ինքն էր՝ ըսաւ
Իւր հոգւոյն հոգւոց,
Տապանէն ելաւ
Սեւ կրօնաւոր,
Եւ դարձեալ մըտաւ
Իքունն ահաւոր,
Մարմնոյն կրօնաւորք
Հանգիստ չըտըլին,
Բայց եւ երկնաւորք
Ջարթնուլ չըթողին:

ՏԱՐԻՈՅՍ ՕՐԱՅՈՒՅԻՆ ՓԵՏՐՈՒԱՐԻ ՀԱՆՆԵԼՈՒԿՆ Է Ա. Պ. Ա. Կ. Ի (ձամ):

ՀՐԱՄԱՆԱԻ ԳՐԱԲՆՆՈՒԹԵԱՆ. ԻԹԵՂՈՍԻԱ, Ի26 Յունուարի 1863.

ԻՏԱԿԱՐԱՆԻ ԽԱԼԻԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ ազգիս Հայոց.